EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 11.3.2008
COM(2008) 133 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

par standartizācijas ieguldījuma inovācijā palielināšanu Eiropā

1. IEVADS

ES stratēģijā izaugsmei un nodarbinātībai Komisija un Eiropas Savienības Padome konstatēja, ka standartizācija ir galvenais inovācijas stimulējošais instruments. Konkurētspējas padome, kas sanāca 2006. gada 4. decembrī, savos secinājumos[1] pievērsās inovāciju tēmai un uzsvēra nepieciešamību stiprināt Eiropas standartu noteikšanas sistēmu, kā arī aicināja Komisiju iesniegt priekšlikumus pasākumiem, ko sistēmas pārveidošanas un racionalizēšanas labā varētu veikt attiecīgās iesaistītās personas. Arī Eiropas Parlaments rezolūcijā par inovāciju stratēģiju[2] uzsvēra standartizācijas nozīmīgumu inovāciju politikā.

Šā paziņojuma, kas ir atbilde uz Padomes aicinājumu, svarīgākais temats ir standartizācijas ieguldījuma palielināšana inovāciju un konkurētspējas jomā. Paziņojumā aprakstītas būtiskākās konstatētās problēmas, noteikti konkrēti mērķi attiecībā uz standartizāciju un standartu izmantošanu un apkopota līdzšinējā darbība un ierosinātie pasākumi, kurus paredz veikt attiecīgās iesaistītās personas un Komisija.

2. POLITISKIE MĒRĶI UN PROBLĒMAS

Kā jau minēts iepriekšējos politikas dokumentos, konkrētāk — paziņojumos par plaša mēroga inovācijas stratēģiju[3] un par rūpniecības politikas termiņa vidusposma pārskatu[4] —, inovācijas ir galvenais elements, lai risinātu svarīgākās problēmas, ar ko sastopas Eiropas Savienība. **Ņemot vērā Eiropas centienus rast risinājumu ekonomikas, vides un sociāla rakstura problēmām, ir svarīgi panākt lielāku standartizācijas nozīmi, atbalstot inovācijas.** Standartu trūkums, nepietiekama jaunu standartu izstrāde vai lēna līdzšinējo standartu atjaunināšana kavē inovāciju ieviešanu; savukārt dzīvīga un stipra standartizācija var sekmēt inovāciju ieviešanu vietējā un pasaules tirgū.

Pašreizējos Eiropas un starptautiskā līmeņa standartizācijas modeļus apdraud virkne problēmu — paātrināti tirgus cikli, tehnoloģiju saplūšana un virzība uz tirgu globalizāciju. Tas notiek apstākļos, kad standartu noteikšanas jomā palielinās starptautiskā konkurence, pateicoties augošām lielvarām, kuras standartizāciju uzskata par nozīmīgu stratēģisko priekšrocību. **No tā izriet, ka standartizācija jāpielāgo šai mainītajai situācijai, vienlaikus nostiprinot tās nozīmīgumu inovāciju un konkurētspējas veicināšanā.**

3. STANDARTIZĀCIJAS DEVUMS INOVĀCIJU UN KONKURĒTSPĒJAS JOMĀ

Standartizācija ir brīvprātīga sadarbība starp nozari, patērētājiem, valsts iestādēm un citām ieinteresētajām personām ar mērķi uz vienprātības pamata izstrādāt tehniskās specifikācijas. **Standartizācija papildina tirgus konkurenci** — parasti, lai sasniegtu zināmus mērķus, piemēram, papildu ražojumu/pakalpojumu sadarbspēju, kā arī vienotos par testēšanas metodēm un prasībām attiecībā uz sniegumu drošības, veselības, organizatoriskajā un vides jomā. Standartizācija zināmā mērā ir arī sabiedrības interesēs, jo īpaši gadījumos, kad runa ir

---

1 http://www.eu2006.fi/news_and_documents/conclusions/vko50/en_GB/1165932111543/.

2 Eiropas Parlamenta 2007. gada 24. maija rezolūcija par zināšanu izmantošanu praksē. Plaša mēroga inovācijas stratēģija ES.

3 COM(2006)502 galīgā redakcija „Zināšanu izmantošana praksē. Plaša mēroga inovācijas stratēģija ES".

4 COM(2007)374 „Rūpniecības politikas termiņa vidusposma pārskats. Ieguldījums ES izaugsmes un nodarbinātības stratēģijā".

par drošības, veselības un vides jautājumiem. Turklāt standartu noteikšanas procesam jābūt atbilstošam Eiropas konkurences noteikumiem.

Parasti standartizācija nodrošina paredzamību un līdzvērtīgus konkurences apstākļus, tāpēc to intuitīvi varētu uzskatīt par inovācijām pretēju fenomenu, jo inovācijas tiecas uz pārmaiņām un neatkārtojamību. Tomēr apspriedē ar iesaistītajām personām apstiprinājās, ka **dinamiska standartizācija ir būtisks inovācijas veicinošs faktors**. Tas vērojams dažādos veidos:

a) standarti, kas atspoguļo modernākos sasniegumus, inovāciju attīstītājiem nodrošina **vienlīdzīgus konkurences apstākļus**, veicinot jaunu un esošu ražojumu, pakalpojumu un procesu sadarbspēju un konkurenci starp tiem. Standarti rada patērētāju uzticību attiecībā uz jaunu ražojumu drošumu un sniegumu, kā arī ļauj dažādot ražojumus, izmantojot standartizētas metodes;

b) jaunu standartu izstrāde vajadzīga arī tāpēc, lai **līdzsvarotu jaunu tirgu izveidi** un kompleksu sistēmu, piemēram, interneta plašākas izmantošanas, ieviešanu;

c) **standartu lietošana** palīdz izplatīt zināšanas un veicināt tehnoloģiju izmantošanu; tas savukārt izraisa inovācijas, īpaši tādas, kas nav saistītas ar tehnoloģijām un ko izmanto pakalpojumu nozarē.

Liels Eiropas ieguldījums starptautiskajā standartu izstrādē nozīmē arī ieguvumus no Eiropas līderības jaunos tirgos, kā arī „pioniera" statusu pasaules tirgos.

Attiecībā uz inovācijām lielākā daļa standartu radīto priekšrocību īstenojas tikai tad, ja standarti tiek efektīvi izmantoti un ir atbilstoši tirgum. **Standartu faktiskā izmantošana ir brīvprātīga**, un tā atkarīga no dažādu tirgus dalībnieku definētajām interesēm un viņu spējām tos izmantot. Standarti var arī nesniegt gaidīto rezultātu, ja to izstrāde notikusi nepiemērotā laikā, tie nav populāri vai tāpēc, ka eksistē konkurējoši standarti, kas rada neskaidrību.

Ieinteresētās personas no Eiropas gan formāli, gan neformāli iesaistās standartizācijā. Oficiālajai standartu izstrādei ir trīs pakāpju struktūra — valsts standartizācijas iestādes (VSI), trīs Eiropas standartizācijas organizācijas (ESO[5]) un starptautiskās organizācijas[6]. ES oficiāli atzinusi ESO ar Direktīvu 98/34/EK[7]. Pastāv arī simtiem forumu un konsorciju, caur kuriem rūpniecības nozare piedalās neformālā standartizācijā; to ilgmūžīguma, aptvertās nozares un teritoriālā pārklājuma rādītāji ir dažādi, dažkārt tie ir globāli, tādējādi nonākot pretrunā ar oficiālo trīspakāpju standartizācijas sistēmu.

Eiropas Savienībai ir aktīva standartizācijas politika, kas labāka regulējuma[8] un Eiropas konkurētspējas celšanas nolūkā sekmē standartizāciju. Oficiālā standartizācija Eiropā ir īpaši būtiska, atbalstot jaunās pieejas likumdošanu attiecībā uz preču vienoto tirgu. Šāda likumdošanas pieeja ir noderīga, lai ieviestu inovācijām labvēlīgu regulējumu, kurā tehniskās specifikācijas atbilst juridiskajām prasībām un tās izstrādā pašas ieinteresētās personas, un tās

---

5 *CEN* darbojas lielākajā daļā nozaru, *CENELEC* elektrotehniskajā jomā un *ETSI* telekomunikāciju nozarē.

6 *IEC* darbojas elektrotehnikas nozarē, *ITU* telekomunikāciju jomā, ISO gandrīz visās pārējās nozarēs, bet darbojas arī Starptautiskā civilās aviācijas organizācija, Pārtikas kodekss (*Codex Alimentarius*), *UN-CEFACT* utt.

7 OV L 204, 21.7.1998., 37. lpp.

8 COM(2004)674 par Eiropas standartizācijas nozīmi Eiropas politikā un tiesību aktos.

atjaunina, ņemot vērā jaunākos sasniegumus. Paļaušanās uz brīvprātīgiem standartiem, atbalstot tiesību aktu izstrādi citās jomās, ļaus likvidēt turpmākus šķēršļus inovācijām.

Pakalpojumu nozarē joprojām ir pārāk maz standartu, galvenokārt tāpēc, ka pakalpojumi pēc to rakstura ir neviendabīgi un netaustāmi, kā arī tāpēc, ka standarti ir grūti pieejami MVU, kuri ir galvenie pakalpojumu sniedzēji. Tādēļ jāturpina analizēt, kādā veidā standarti var palīdzēt inovāciju un pakalpojumu tirgu attīstības jomā.

4. STANDARTU NOZĪME SAISTĪBĀ AR PRIORITĀRAJĀM RĪCĪBĀM INOVĀCIJU VEICINĀŠANAI

Lai gan lielākā daļa standartu rodas, pateicoties tirgus dalībnieku iniciatīvai, ES paredz, ka standartizācija dos **būtisku ieguldījumu saistībā ar šādām prioritārajām rīcībām inovāciju veicināšanai.**

(1) **Ilgtspējīga rūpniecības politika** — tās mērķis ir ražojumu, procesu un pakalpojumu enerģijas un resursu efektīvāka izmantošana un Eiropas rūpniecības konkurētspējas celšana. Standartizācija ir būtiska, lai ļautu attīstīties ekoinovācijām un vides tehnoloģijām, kā arī veicinātu to izplatīšanu vienotajā tirgū un sekmētu piekļuvi pasaules tirgiem[9]. Turklāt, lai informētu patērētājus par ražojuma sniegumu un atalgotu nozares līderus, būs vajadzīgi uzlaboti atskaites kritēriji un būs plašāk jāizmanto marķēšana.

Komisija nosūtīs pieprasījumus izstrādāt standartus, lai atbalstītu Direktīvu 2005/32/EK par ekodizainu attiecībā uz enerģiju patērējošiem ražojumiem, siltumnīcefektu izraisošo gāzu emisiju mērīšanu, atjaunojamo enerģiju ieviešanu, enerģijas pārvaldības uzlabošanu un citiem mērķiem, kas saistīti ar gaidāmo ilgtspējīgo rūpniecības politiku un ilgtspējīgas ražošanas un patēriņa iniciatīvām.

(2) **Vadošie tirgi** — vadošā tirgus iniciatīvas[10] mērķis ir paātrināt novatorisku tirgus jomu[11] izstrādi, cieši koordinējot inovāciju politikas instrumentus. Standartizācija ir viens no galvenajiem elementiem šīs iniciatīvas veiksmīgai īstenošanai. Eiropas līderība pasaulē atzītu standartu izstrādē un jauninājumiem atvērta pieeja veicinās šo tirgu izaugsmi Eiropā un ārvalstīs. Ņemot vērā **laika aspektu, kam ir izšķiroša nozīme** šajā tirgū, īpašas pūles jāvērš uz to, lai paātrinātu standartu izstrādi, un darītu iespējamu to pieņemšanu starptautiskā mērogā.

Komisija nosūtīs pieprasījumus izstrādāt standartus, lai atbalstītu vadošos tirgus, un kopā ar iesaistītajām personām apsvērs, kāds standartu veids vislabāk atbilst vajadzībām, ņemot vērā termiņus un starptautisko perspektīvu.

(3) **Publiskie iepirkumi** — atbilstīga standartu izmantošana publisko iepirkumu jomā var veicināt inovācijas, jo tā nodrošina instrumentus pārvaldes iestādēm uzdevumu veikšanai. Tā vietā lai noteiktu konkrētus tehniskus risinājumus, tehnoloģiski neitrālu standartu izmantošana ļauj līgumslēdzējām iestādēm

---

9 COM(2004)38 par Eiropas Savienības Vides tehnoloģiju rīcības plāna (*ETAP*) ieviešanu.

10 COM(2007)860 „Vadošā tirgus iniciatīva Eiropai".

11 Piemēram, e-veselība, ilgtspējīga celtniecība, atkritumu pārstrāde un atjaunojamās enerģijas.

pieprasīt uzlabotu sniegumu un noteikt prasības attiecībā uz darbību (piemēram, saistībā ar vides jautājumiem vai pieejamību sabiedrībai), tādējādi stimulējot novatorisku tehnoloģiju meklēšanu, kas ilgtermiņā nodrošina ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu, vienlaikus garantējot drošību un sadarbspēju.

Šajā gadījumā jārunā par aizsardzību, jo minētajā jomā valsts aģentūras ļoti bieži paļaujas uz pastāvošajiem valstu standartiem, kas ir atšķirīgi, tādējādi sašaurinot tirgu inovācijām un kavējot to izplatību. Civilo un militāro resursu apvienošana atbilstīgi vispārējiem standartiem un standartu saskaņošana aizsardzības iepirkumu jomā potenciāli var paaugstināt efektivitāti un nodrošināt plašāku inovāciju veicināšanu.

– *Komisija sekmēs vadlīniju un labas prakses izmantošanu*[12] *visos Eiropas pārvaldības iestāžu līmeņos, lai ar publisko iepirkumu starpniecību veicinātu inovācijas.*
– *Papildinot Eiropas aizsardzības aprīkojuma tirgus iniciatīvu, Komisija lūdza CEN izstrādāt Eiropas rokasgrāmatu iepirkumiem aizsardzības jomā, kā arī aicināja dalībvalstis to izmantot.*

(4) **IST integrācija ražošanā un pārvaldē** — svarīgi, ka ir potenciāls Eiropas ekonomikas konkurences pozīciju uzlabošanai, efektīvāk un ražīgāk izmantojot informācijas un sakaru tehnoloģijas (IST), savukārt standarti ir būtiski šā potenciāla izmantošanai. Standarti ir arī galvenais virzītājspēks IST izmantošanai sabiedriski nozīmīgās programmatūrās, piemēram, e-identitāte, e-veselība un *RFID*[13].

Ņemot vērā nesen publicēto „Pētījumu par īpašām politiskām vajadzībām saistībā ar IST standartizēšanu”[14], galvenie jautājumi standartizācijas politikas pārskatīšanai IST jomā ir šādi:

a) neformālo IST standartu izstrādes organizāciju labāka integrēšana ES standartizācijas sistēmā, lai Eiropas Savienības IST politikā varētu izmantot šo forumu un konsorciju zināšanas un pieredzi;

b) politiskā dialoga platformas izveide, kurā piedalītos visas IST standartizācijā iesaistītās personas;

c) nepieciešamība pievērsties citiem aspektiem, piemēram, sadarbspējas testēšanai, standartu pieejamībai un intelektuālo īpašumtiesību jautājumiem, lai veicinātu standartu ātru iekļaušanu tirgus risinājumos.

Pēc apspriešanās ar iesaistītajām personām Komisija 2008. gadā mēģinās panākt vispārīgu vienošanos par to, kā pārskatīt IST standartizācijas politiku, tam sekos politiskie priekšlikumi, īpaši attiecībā uz iespējamu Padomes Lēmuma 87/95/EK par standartizāciju informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju jomā pārskatīšanu.

---

12 Īpaši jāņem vērā SEC 2007 (280) par vadlīnijām inovatīviem risinājumiem publiskā iepirkuma jomā un Eiropas inovāciju sadarbības tīkls, kas darbojas tīmekļa vietnē *http://www.europe-innova.org.*

13 Radio frekvenču identifikācija.

14 http://ec.europa.eu/enterprise/ict/policy/standards/piper/full_report.pdf.

Standartiem jāsekmē inovācijas arī daudzās citās iepriekš neminētās jomās, īpaši tajās, kurās standartizācijas vajadzības noteiktas Eiropas tehnoloģijas platformas (ETP) un Kopīgu tehnoloģiju iniciatīvu (KTI) kontekstā. Atbilstoši piemēri ir ***Space, Galileo, Fuel Cells and Hydrogen*** un ***Nanotechnologies.***

5. KĀ PASTIPRINĀT STANDARTIZĀCIJAS DEVUMU INOVĀCIJU UN KONKURĒTSPĒJAS JOMĀ

Lai potenciālie ieguvumi no standartizācijas pilnībā īstenotos, tādējādi veicinot inovācijas, standartizācijai jāpielāgojas inovāciju vajadzībām un jārisina globalizācijas, jaunu ekonomikas lielvaru attīstības un tehnoloģiju evolūcijas radītās problēmas. Atbildība par Eiropas standartizācijas pastāvīgu uzlabošanu galvenokārt gulstas uz privātuzņēmēju pleciem, bet, ņemot vērā to, ka zināmā mērā tā ir sabiedrības ieinteresēs, arī Komisijai un dalībvalstīm jāiesaistās šajā procesā.

Komisija ir konstatējusi deviņus galvenos elementus, kas **ES standartizācijas politiku palīdzētu vērst uz inovācijām**.

(1) Atkārtoti apliecināt apņemšanos **izstrādāt standartus**, kas atbilst tirgus prasībām, un paredzēt brīvprātīgu to piemērošanu. Īpašā standartizācijas pievienotā vērtība attiecībā uz tehnisko specifikāciju noteikšanu faktiski nozīmē privātuzņēmēju un valsts organizāciju brīvprātīgu sadarbību.

Komisija aicina rūpniecības nozari izveidot vai pastiprināt sadarbību standartu izstrādes, īstenošanas un lietošanas jomā, lai atbalstītu inovācijas un paaugstinātu konkurētspēju.

(2) Atzīt **gan formālo, gan neformālo standartu nozīmīgumu** inovāciju veicināšanā. Ir vajadzīgs formāls standartizācijas process, kurā pilnībā tiek ievēroti pieejamības, iekļautības, caurredzamības un saskaņotības principi un kas palīdz panākt vienošanos, ja valstu un ieinteresēto pušu nostāja atšķiras. Tajā pat laikā citi standarti, kas izstrādāti atzītās standartizācijas organizācijās vai citās organizācijās, dažkārt sekmīgāk uztver jaunās tehnoloģijas, tādējādi tie būtiski ietekmē šo ražojumu ātrāku pieņemšanu tirgū. Lai izmantotu abu minēto standartu izstrādes veidu priekšrocības, saglabātu Eiropas standartizācijas sistēmas saskaņotību un optimizētu pieejamo ekspertu devumu, ir būtiski sekmēt labu rīcības koordinēšanu starp formālajām un neformālajām standartizācijas organizācijām. Šajā saistībā par labu praksi uzskatāma *ETSI* prakse Eiropas līmenī un ISO un *IEC* prakse starptautiskā līmenī, kurā sākta sadarbība ar daudziem neformālo standartu forumiem.

– *Komisija lūdz ESO izstrādāt mazāk formālus standartizācijas mērķus, ja tie atbilst nozares un lietotāju vajadzībām.* – *Komisija aicina oficiālās un neformālās standartizācijas organizācijas rast iespēju sadarboties vajadzīgajā līmenī, plānojot pasākumus un pārņemot vai nododot starptautiskus un Eiropas līmeņa standartus attiecīgajā tirgū.*

(3) Koncentrēties uz **standartu izstrādi pasaules tirgum**. Eiropas rūpniecībai vajadzīgi standarti, kas sniedz piekļuvi tirgiem, kuri kļūst arvien globālāki. Līdz ar to standartu izstrāde ievirzās starptautiskā līmenī, kurā standartu

noteikšanas likmes sadarbībā ar citiem tirdzniecības partneriem ir augstākas nekā agrāk. Rūpniecībai jāmēģina rast risinājums šīm stratēģiskajām pārmaiņām. Ir svarīgi, ka Eiropas rūpniecība jau no pirmsākumiem ir iesaistīta pasaules tirgiem paredzēto standartu noteikšanā. Šajā saistībā **ESO un valsts standartizācijas iestādēm (VSI) galvenā uzmanība būtu jāvelta tam, lai veicinātu Eiropas ieguldījumu starptautiskajā standartizācijas procesā.** Jau šobrīd pastāv Eiropas un starptautisko standartizācijas organizāciju koordinēšanas mehānismi, ļaujot iesaistītajām personām izlemt, kam jābūt starptautisko standartu izstrādes procesa vadībā — Eiropas vai starptautiskajam līmenim. Tomēr, attīstoties jaunām ekonomikas lielvarām, kuras pakāpeniski var ieņemt svarīgu lomu starptautisko standartu noteikšanā, kā arī pieaugošā Eiropas ekspertu trūkuma dēļ dažās rūpniecības nozarēs, rodas vajadzība pastāvīgi uzlabot efektivitāti un ražīgumu attiecībā uz Eiropas ieguldījumu starptautiskā līmenī.

Starptautiskie standarti ir daļa no izstrādes procesā esoša starptautiska regulatīvā režīma, kas balstīts uz regulatīvo sadarbību, standartu saskaņotību un vienlīdzīgiem noteikumiem. Šāda pieeja radusies pēc divpusējas apspriešanās ar trešām valstīm nozares ietvaros[15], un tās turpmāka izstrāde ir ES un tās partneru, tostarp jaunattīstības valstu, interesēs, lai tādā veidā izvairītos no tā, ka atšķirīgi standarti un noteikumi rada šķēršļus inovāciju izplatīšanai, konkurencei un tirdzniecībai.

- *Izmantojot daudzpusējus nolīgumus un divpusēju tirdzniecības un regulatīvo jautājumu apspriešanu, Komisija pastiprinās centienus veicināt tirdzniecības partneru saistības starptautisku standartu izstrādē un izmantošanā un veicināt regulatīvos modeļus, kas balstīti uz brīvprātīgiem standartiem.*
- *Komisija aicina Eiropas standartizācijas procesā iesaistītās personas dziļāk iesaistīties starptautiskajā standartizācijā, sadarboties standartizācijas pasākumu un attiecīgo reģionu politikas jomā un it īpaši stiprināt ESO lomu, palielinot Eiropas ieguldījuma ietekmi starptautiskajā standartizācijā.*
- *Izmantojot Eiropas standartu eksperta Ķīnā sekmīgo pieredzi, Komisija aicina ESO iesniegt priekšlikumus par to, kā uzlabot Eiropas standartizācijas atpazīstamību citos stratēģiskajos tirgos, un sadarboties, lai izveidotu procedūras aktīvākai ar standartizāciju saistītās informācijas apmaiņai ar attiecīgajiem reģioniem.*

(4) Veicināt **jaunu zināšanu iekļaušanu standartos**, it īpaši ar valsts finansēto pētniecības un inovācijas programmu palīdzību, tostarp ar Kopienas PAT[16] pamatprogrammas un Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammas (KIP) palīdzību. Tā kā tikai neliela daļa pētniecības un attīstības projektu rezultātu ir saistoši standartizācijai, sistemātiska šādu projektu identificēšana un informācijas apmaiņu veicināšana ar attiecīgajām standartu izstrādes iestādēm, iespējams, varētu paātrināt jaunu zināšanu izmantošanu rūpniecības un tirdzniecības vidē.

---

15 COM(2007)581 „Eiropas intereses — panākumi globalizācijas laikmetā".

16 PAT — pētniecība un tehnoloģijas attīstība.

Kopīgais pētniecības centrs (KPC) jau vada normatīvo un pirmsnormatīvo zinātnisko izpēti vairākās jomās, tostarp būvniecībā, zinātnēs par dzīvību, bio- un ekotehnoloģiju jomā. Šie pasākumi ļāvuši izstrādāt atbilstošus standartus, tostarp mērījumu standartus, kā arī novatoriskus ražojumus un pakalpojumus. Ir svarīgi saglabāt un stiprināt šos pūliņus.

Lai izveidotu spēcīgu Eiropas metroloģiju ar kopīgiem mērīšanas un testēšanas standartiem, dalībvalstīm un Kopienai ir jāsadarbojas. Ņemot vērā minēto, valsts metroloģijas institūtu asociācijas (*Euramet e.V.*) un Eiropas Metroloģijas pētniecības programmas izveidošana 2007. gadā ir svarīgs pagrieziena punkts, jo tās ir potenciālas EK Līguma 169. panta iniciatīvas saskaņā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu.

- *Valsts pētniecības un inovāciju iestādēm jānovērtē šādi pasākumi:*
  - *ieviest konkrētas iniciatīvas, lai apsvērtu standartizācijas jautājumus valsts pētniecības iestāžu rīcības plānos un līdzfinansētos PAT un inovāciju projektos;*
  - *nodrošināt apmācības standartizācijas jomā PAT un inovāciju programmu vērtētājiem un vadītājiem;*
  - *veikt sistemātisku darbu, lai izveidotu saikni starp standartizācijai saistošiem pētniecības projektiem un standartizācijas organizācijām, jo īpaši tajās prioritārajās jomās, kas noteiktas saistībā ar vadošajiem tirgiem, kopīgo tehnoloģiju iniciatīvām (KPI) un Eiropas tehnoloģijas platformu (ETP).*
- *Standartizācijas organizācijas tiek aicinātas sekmēt pētniecības sabiedrības piekļuvi publicētajiem standartiem.*
- *ESO tiek aicinātas izstrādāt kopīgu priekšlikumu tehnoloģiju uzraudzības pasākumu un palīdzības līniju izveidei, kuru mērķis būtu veicināt PAT un KIP pamatprogrammu rezultātu izmantošanu standartizācijai. Komisija ir gatava apsvērt finansiāla atbalsta sniegšanu šādam priekšlikumam.*

(5) Veicināt **visu ieinteresēto personu, it īpaši MVU**, kā arī lietotāju/patērētāju un zinātnieku **piekļuvi standartizācijai**. Standartizācija ir spēcīgs instruments MVU iepazīstināšanai ar jaunākajiem sasniegumiem, un, iesaistoties patērētājiem, tas veicina inovāciju ieviešanu tirgū. Tomēr šis potenciāls bieži netiek īstenots, jo pastāv dažādi šķēršļi, piemēram, standartos lietotā valoda ir sarežģīta, standartu izstrādei vajadzīgs laiks un standartu izstrāde prasa finansiālus ieguldījumus.

ES atbalsta MVU pārstāvību Eiropas līmeņa standartu izstrādē. Turklāt Kopienas Septītajā PAT pamatprogrammā (2007-2013) iekļautās finansēšanas shēmas „Pētniecība MVU" un „Pētniecība MVU asociācijām", kā arī daži saskaņā ar ES kohēzijas politiku izstrādāti mehānismi ļauj MVU un to

asociācijām sniegt ieguldījumu standartizācijas procesā, kā arī palīdz MVU ievērot jaunos standartus. Ir ierosināti šādi pasākumi.

- *Komisija pakāpeniski palielinās finansiālo atbalstu, lai Eiropas līmenī koordinētu MVU pārstāvību standartizācijas jomā. Plānotajā mazās uzņēmējdarbības akta priekšlikumā Komisija iekļaus noteikumus, lai apvienotu dalībvalstu apņemšanos saistībā ar MVU iekļaušanu valsts līmeņa standartizācijas procesā, kas lielākajai daļai MVU ir piemērotākais līdzdalības līmenis.*
- *Komisija aicina standartizācijas organizācijas pilnībā ievērot principu „vispirms jādomā par mazākajiem", jo īpaši saistībā ar to, kā varētu pārskatīt standartizācijas procesu, lai uzlabotu standartizācijas pasākumu caurredzamību un panāktu līdzsvaru starp ieguldījumu un ieguvumiem MVU un lietotāju līdzdalībai. Komisija aicina ESO nodrošināt godīgu un līdzsvarotu visu ieinteresēto personu pārstāvniecību standartizācijas procesā.*
- *Izmantojot pastāvošās MVU asociācijas un valsts organizācijas un saņemot valsts iestāžu pārvaldības un finansiālo atbalstu, MVU darbība ir jāorganizē tā, lai labāk aizstāvētu savas intereses standartizācijas procesā.*

Saistībā ar piekļuvi standartiem arvien biežāk MVU un citas iesaistītās personas kā vienu no problēmām min standartu pirkšanas izmaksas. Dažas standartizācijas organizācijas, piemēram, *ETSI* un *ITU* attiecībā uz visiem izstrādātajiem standartiem un *CEN* un *CENELEC* — attiecībā uz dažiem, ir nolēmušas publicēt tos bez maksas, un ir pierādījumi, ka šāds lēmums daudzkārt palielinājis to izplatību. Citas problēmas ir saistītas ar to, ka standarti nav pieejami valsts valodās, tajos ir pārāk daudz atsauču uz citiem standartiem, un pastāv grūtības noteikt standartu grupu, kas piemērojama attiecīgajam ražojumam vai procesam.

- *Komisija aicina standartizācijas organizācijas sistemātiski publicēt Eiropas standartu kopsavilkumus, neparedzot piekļuves ierobežojumus.*
- *Komisija šobrīd veic pētījumu par to, cik pieejami ir Eiropas standarti. Eiropas un atsevišķu valstu standartizācijas organizācijas tiek aicinātas kā prioritāti izvirzīt jautājumu par standartizācijas pieejamības nosacījumiem, kā arī, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm un Komisiju, atkārtoti apsvērt savu uzņēmējdarbības modeli, lai samazinātu maksu par piekļuvi standartiem un kā galīgo mērķi izvirzītu brīvu piekļuvi standartiem, kas izstrādāti ES tiesību aktu un politikas atbalstam.*

(6) ES politikai konkrētāk jāvēršas pret esošajiem šķēršļiem, kas kavē **standartu** faktisku **ieviešanu un efektīvu izmantošanu**, šādi šķēršļi ir, piemēram, standartu neatpazīstamība, to sarežģītība, neskaidrība par to, vai ir panākta atbilstība standartam, un konkurējošu standartu līdzāspastāvēšana.

Izmantojot Eiropas inovāciju standartizācijas sadarbības tīklus, Komisija stiprinās atbalstu, lai koordinētu standartu integrēšanu novatoriskos ražojumos un uzņēmējdarbības praksē.

(7) Gan **intelektuālās īpašumtiesības**, gan standartizācija veicina inovācijas un sekmē tehnoloģiju izplatību. Tomēr tās palīdz panākt kopīgus mērķus, izmantojot atšķirīgus līdzekļus, tāpēc pietiekama uzmanība jāvelta intelektuālo īpašumtiesību un standartizācijas mijiedarbībai.

Komisija atbalsta viedokli, ka ikvienam jānodrošina piekļuve standartiem un to īstenošanai, bet ar standartiem saistītās intelektuālās īpašumtiesības jāņem vērā standartizācijas procesā, tiecoties panākt līdzsvaru starp standartu lietotāju interesēm un intelektuālā īpašuma īpašnieku tiesībām. EK un EBTA un ESO sadarbības vadlīnijās[17] ESO ir apņēmušās nodrošināt, ka tirgus dalībnieki var izmantot standartus, tostarp intelektuālās īpašumtiesības, kas tajos varētu būt iekļautas, saskaņā ar godīgiem, saprātīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem. Tomēr standartizācijā iesaistītajām personām, tostarp valsts iestādēm, ir jārisina pretrunas, ko izraisa standartu un intelektuālo īpašumtiesību mijiedarbība, it īpaši IST jomā.

– *Komisija aicina ESO turpināt līdzšinējos centienus efektīvi īstenot godīgu, saprātīgu un nediskriminējošu nosacījumu politiku un izstrādāt mehānismus, lai standartu izstrādes process netiktu izmantots ļaunprātīgi.*

– *Komisija sāks faktu izpēti, lai analizētu intelektuālo īpašumtiesību un standartu mijiedarbību.*

(8) Stipra Eiropas standartu noteikšanas sistēma ir galvenā Eiropas rūpniecības, valdību un iedzīvotāju priekšrocība. **ESO ir Eiropas standartizācijas procesa stūrakmens, un pašlaik noritošajām to darbības reformām** ir jāvelta īpaša uzmanība. *ETSI* turpina īstenot ieteikumus, ko pieņēma 2004. gada augsta līmeņa pārskatīšanas grupa, bet *CEN* un *CENELEC* sāk īstenot pirmos „Eiropas standartizācijas perspektīvas" pasākuma ieteikumus. Šīs iniciatīvas radušās īstajā laikā. Protams, ka ESO un to locekļi ir atbildīgi par to, kā reformu procesa ietvaros risināt lielāko daļu no pieminētajiem jautājumiem.

[17] Vispārīgās vadlīnijas sadarbībai starp *CEN*, *CENELEC* un *ETSI* un Eiropas Komisiju un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociāciju, kas parakstītas 2003. gada 28. martā. OV C 91, 16.4.2003., 7. lpp.

Komisija aicina ESO īstenot reformu pasākumus un izvirzīt tālejošus mērķus saistībā ar reformām, īpašu uzmanību pievēršot šādiem jautājumiem.

a) *Vajadzības gadījumā ir jāpalielina iesaistīto personu līdzdalība Eiropas līmeņa oficiālās standartizācijas pārvaldībā.*

b) Līdzšinējās standartu izstrādes procedūras ir jāpārskata, lai vēl vairāk paātrinātu standartu noteikšanas procesu, panāktu aktīvāku prioritāšu noteikšanu attiecībā uz pārskatāmajiem jautājumiem, ņemot vērā nozares un lietotāju vajadzības, un noteiktu, kādus standartus nepieciešams izstrādāt. Saistībā ar jauniem standartizācijas pasākumiem Komisija aicina ESO un VSI sistemātiski izraudzīties par prioritāti Eiropas līmeņa pasākumus, izvairoties no iespējamas kavēšanās valsts līmeņa sagatavošanās darbu dēļ.

c) Tā kā notiek tehnoloģiju saplūšana un IST izmantošana daudzās citās tehniskās jomās, ir jāsadarbojas tām standartizācijas iestādēm, kuru kompetences tradicionāli ir bijušas nesaistītas — elektrotehnikas, telekomunikāciju un citu tehnoloģiju jomā. Komisija aicina ESO izveidot kopīgas darbības struktūras, piemēram, kopīgas tehniskās iestādes, lai īstenotu standartizāciju jomās, kurās notiek tehnoloģiju saplūšana.

d) Jāstiprina Eiropas identitāte un Eiropas standartu atpazīstamība gan Eiropā, gan pasaulē.

e) Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm īstenos un veicinās ESO reformu procesu, turpinot līdzšinējo dialogu ar ESO un tajos iesaistītajām personām.

(9) Eiropas standartizācijas galvenajiem mērķiem ir jāmainās kopā ar Eiropas ekonomikas un sabiedrības vajadzībām, kā arī jāņem vērā starptautiskās politiskās un ekonomikas vides krasās pārmaiņas. Komisija aicina visas standartizācijā iesaistītās personas sadarboties, lai īstenotu šajā paziņojumā ierosinātos pasākumus, tomēr pašreizējo un nākotnes problēmu dēļ ir nopietni jāapsver Eiropas standartizācijas darbības joma un nozīme mainīgajā pasaules kontekstā, tostarp jāapsver nepieciešamība atjaunināt tās pašreizējo juridisko pamatu.

Komisija izveidos augsta līmeņa ekspertu grupu, lai noteiktu Eiropas standartizācijas darbības jomu un nozīmīgumu nākotnē un izstrādātu stratēģiskus ieteikumus nākamajai desmitgadei.

6. SECINĀJUMS UN TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Komisija cer, ka Eiropas standartizācijas organizācijas, rūpniecības nozare un visas standartizācijā iesaistītās personas apsvērs šajā paziņojumā izklāstītos pasākumus. Pašreizējo ES iniciatīvu un diskusiju kontekstā Komisija ar dalībvalstīm, rūpniecības nozari, standartizācijas organizācijām un citām iesaistītajām personām apspriedīsies par to, kā vislabāk sasniegt šajā paziņojumā izvirzītos mērķus. Pamatojoties uz šīm apspriedēm, tiks atjaunināts Eiropas standartizācijas elastīgais rīcības plāns[18].

[18] http://ec.europa.eu/enterprise/standards_policy/action_plan/index.htm.

FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA NOSAUKUMS

Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai "Par standartizācijas ieguldījuma inovācijā palielināšanu Eiropā".

2. ABM/ABB (BUDŽETA LĪDZEKĻU VADĪBA UN SADALE PA DARBĪBAS JOMĀM)

2.1. Preču iekšējais tirgus un nozaru politika

2.2. Konkurētspēja, rūpniecības politika, inovācijas un uzņēmējdarbība

3. BUDŽETA POZĪCIJAS

3.1. Budžeta pozīcijas (darbības pozīcijas un atbilstīgās tehniskā un administratīvā atbalsta pozīcijas (*ex* B..A pozīcijas), norādot nosaukumu

a) 02.03.04 Standartizācija

02.01.04.02 Standartizācija, administratīvās pārvaldes izdevumi

b) 02.02.01 KIP (*ENTR*)

3.2. Darbības un finansiālās ietekmes ilgums

Pastāvīgs/nav finansiālas ietekmes (nav nepieciešamības palielināt budžeta resursus)

3.3. Budžeta informācija

Budžeta pozīcija	Izdevumu veids		Jauns	EBTA iemaksa	Kandidātvalstu iemaksas	Finanšu plāna pozīcija
020304	Fakult.	Dif.[19]/20	NĒ	NĒ	NĒ	Nr. 1a
020201	Fakult.	Dif./	NĒ	JĀ	JĀ	Nr. 1a
02010402	Fakult.	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	Nr. 1a

[19] Diferencētās apropriācijas.
[20] Nediferencētās apropriācijas (turpmāk tekstā — nedif.).

4. RESURSU KOPSAVILKUMS

4.1. Finanšu resursi

4.1.1. Saistību apropriāciju (SA) un maksājumu apropriāciju (MA) kopsavilkums

(Komisijas paziņojumā iekļautos pasākumus finansēs no esošajām programmām; īstenojot ierosinātos pasākumus, nav paredzēta nepieciešamība mainīt budžeta vajadzības)

miljonos EUR (3 zīmes aiz komata)

Izdevumu veids	Iedaļa Nr.		2008	2009	2010	2011	2012	2013. gads un turpmākie gadi	Kopā
Darbības izdevumi (020304 un 020201)									
SA 020201	8.1.	a	1,0 18,5	2,65 20,5	2,65 23,00	2,65 24,00	2,65 24,5	2,65 24,5	
MA 020201 Saistību apropriācijas (SA) 020304 Maksājumu apropriācijas (MA) 020304		b	1,0 20,4	2,65 20,5	2,65 23,00	2,65 24,00	2,65 24,5	2,65 24,5	
Pamatsummā ietvertie administratīvie izdevumi[21] (02010402)									
Tehniskais un administratīvais atbalsts (nedif.) 020304	8.2.4.	c	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
PAMATSUMMAS KOPAPJOMS									
Saistību apropriācijas		a+c	**19,8**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	
Maksājumu apropriācijas		b+c	**21,7**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	
Pamatsummā <u>neietvertie</u> administratīvie izdevumi[22]									
Cilvēkresursu izmaksas un saistītie izdevumi (nedif.)	8.2.5.	d	n.p.						
Pamatsummā neietvertās administratīvās izmaksas, izņemot cilvēkresursu izmaksas un saistītos izdevumus (nedif.)	8.2.6.	e	n.p.						

[21] Izdevumi, kas ietverti xx sadaļas xx 01 04. pantā.
[22] Izdevumi, kas ietverti xx 01 nodaļā, izņemot xx 01 04. vai xx 01 05. pantu.

Kopējās orientējošās izmaksas

KOPĀ — SA, ieskaitot cilvēkresursu izmaksas		a+c +d+ e	**19,8**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	
KOPĀ — MA, ieskaitot cilvēkresursu izmaksas		b+c +d+ e	**21,7**	**23,65**	**26,15**	**27,15**	**27,65**	**27,65**	

4.1.2. Saderība ar finanšu plānojumu

☑ Priekšlikums ir saderīgs ar pašreizējo finanšu plānojumu

4.1.3. Finansiālā ietekme uz ieņēmumiem

☑ Priekšlikums finansiāli neietekmē ieņēmumus

4.2. Cilvēkresursi, izteikti ar pilna laika ekvivalentu (arī ierēdņi, pagaidu darbinieki un ārštata darbinieki) — sīkāk skatīt 8.2.1. punktā

Gada vajadzības	n gads	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 un turpmākie gadi
Kopā — cilvēkresursi	n.p.					

Priekšlikums neietekmē cilvēkresursus

5. RAKSTUROJUMS UN MĒRĶI

5.1. Īstermiņa vai ilgtermiņa vajadzības

Paziņojumā minēti vairāki pasākumi, kuriem būs vajadzīgs finansējums no Kopienas budžeta.

a) Pasākumi, kurus finansēs no budžeta pozīcijas 020304 „Standartizācija” un pozīcijas 02010402 „Standartizācija, administratīvās pārvaldes izdevumi”:

* tādu standartizācijas programmu izstrāde un īstenošana, kas atbalsta ilgtspējīgu rūpniecības un vadošo tirgu politiku (ilgtspējīga būvniecība, e-veselība, aizsargājoši tekstilizstrādājumi, uz biotehnoloģijām balstīti produkti, atkritumu pārstrāde, atjaunojamā enerģija utt.);

* Eiropas standartizācijas atpazīstamības stiprināšana, it īpaši stratēģiski nozīmīgos tirgos;

* pasākumi, lai Eiropas standartizācijas organizācijas izveidotu tehnoloģiju uzraudzības pasākumus un palīdzības līnijas.

b) Pasākums, ko finansēs no budžeta pozīcijas 020201 — KIP (*ENTR*): finansiālā atbalsta palielinājums MVU pārstāvniecības koordinēšanai Eiropas līmenī

standartizācijas jomā. Ar Komisijas 2007. gada 10. decembra lēmumu, ar ko izveido uzņēmējdarbības un inovāciju 2008. gada darba programmu, ir piešķirts 1 miljons euro. Nākamajos gados šo summu vajadzēs palielināt līdz 2,65 miljoniem gadā (provizoriskā summa).

Minētos pasākumus [a) un b)] finansēs, pārdalot summas iepriekšminētajās budžeta pozīcijās, bet neveicot grozījumus daudzgadu finanšu plānojumā.

5.2. Pievienotā vērtība, ko rada Kopienas iesaistīšanās, priekšlikuma saskanība ar citiem finanšu instrumentiem un iespējamā sinerģija

Kopienas līdzfinansējums ļaus standartizācijas iestādēm izstrādāt vajadzīgos Eiropas standartus paredzētajos termiņos.

Līdzfinansējums tehnoloģiju uzraudzības pasākumiem un palīdzības līnijas izveidei ļaus izveidot un uzturēt Eiropas līmeņa tehnoloģiju uzraudzības infrastruktūru, kas ir standartizējama, un veicinās pētniecības rezultātu izmantošanu standartizācijā.

Palielināts finansiālais atbalsts MVU pārstāvībai uzlabos Eiropas MVU piekļuvi Eiropas un starptautiskajiem standartizācijas pasākumiem, tādējādi veidosies sinerģija, MVU starpniekiem iesaistoties valsts līmenī.

5.3. Priekšlikuma mērķi, sagaidāmie rezultāti un atbilstīgie ABM rādītāji

Iepriekšminēto pasākumu mērķis ir sekmēt to, lai iesaistītās personas aktīvāk izstrādātu un lietotu starptautiskos un Eiropas standartus galvenajās jomās, kurās var ieviest inovācijas. Savlaicīga Eiropas ieinteresēto personu, tostarp MVU, iesaistīšanās un to ieguldījums uzlabos Eiropas rūpniecības konkurētspēju. Rādītāji: attiecīgo standartizācijas programmu īstenošana; standartu publicēšana; standartizācijas sākšana jaunās jomās, ņemot vērā pētniecības rezultātus.

5.4. Īstenošanas metode (orientējoši)

☑ ***Pārvalda centralizēti***

☑ pārvaldību īsteno tieši, to veic Komisija

6. UZRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

6.1. Uzraudzības sistēma

6.2. Novērtēšana

6.2.1. Iepriekšējs novērtējums

Tiks veikts iepriekšējs finansējamo pasākumu novērtējums atbilstīgi katra pasākuma finansēšanas noteikumiem.

6.2.2. Pasākumi, kas veikti pēc starpposma novērtējuma/retrospektīvā novērtējuma (ņemot vērā līdzšinējo pieredzi)

Nepiemēro

6.2.3. Turpmāku novērtējumu nosacījumi un biežums

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 24. oktobra Lēmuma 1673/2006/EK 6. panta 2. punktu novērtējumu veic reizi 5 gados.

7. KRĀPŠANAS APKAROŠANAS PASĀKUMI

Piemēro Lēmuma 1673/2006/EK 7. pantu.

8. ZIŅAS PAR RESURSIEM

8.1. Priekšlikuma mērķi un to sasniegšanas izmaksas

n.p.

8.2. Administratīvie izdevumi

8.2.1. Cilvēkresursu skaits un veids

Amata veids		Personāls, kas iesaistāms darbības pārvaldībā, izmantojot esošos un/vai papildu resursus (**amata vietu skaits/ pilna laika ekvivalents**)					
		n gads	n+1 gads	n+2 gads	n+3 gads	n+4 gads	n+5 gads
Ierēdņi vai pagaidu darbinieki[23] (XX 01 01)	A*/AD	n.p.					
	B*, C*/AST	n.p.					
Personāls, ko finansē[24] atbilstoši XX 01 02. pantam		n.p.					
Pārējais personāls, ko finansē[25] atbilstoši XX 01 04/05. pantam		n.p.					
KOPĀ							

8.2.2. No darbības izrietošie uzdevumi

n.p.

[23] Atbilstīgās izmaksas NAV ietvertas pamatsummā.
[24] Atbilstīgās izmaksas NAV ietvertas pamatsummā.
[25] Atbilstīgās izmaksas ir ietvertas pamatsummā.

8.2.3. Cilvēkresursu plānošana (štatā)

8.2.4. Citi pamatsummā ietvertie administratīvie izdevumi (XX 01 04/05 — administratīvās pārvaldes izdevumi) VAI ŠĪ SADAĻA IR JĀAIZPILDA? SKATĪT 4. panta 1. punkta c) apakšpunktu)

miljonos EUR (3 zīmes aiz komata)

Budžeta pozīcija (numurs un nosaukums)	2008. gads	2009. gads	2010. gads	2011. gads	2012. gads	2013. gads un turpmākie gadi	KOPĀ
1. Tehniskais un administratīvais atbalsts (ietverot attiecīgās personāla izmaksas)							
Izpildaģentūras[26]							
Cita veida tehniskais un administratīvais atbalsts	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	
- iekšējais (intra muros)							
- ārējais (extra muros)							
Tehniskais un administratīvais atbalsts (kopā)							

8.2.5. Cilvēkresursu izmaksas un saistītie izdevumi, kas nav ietverti pamatsummā

miljonos EUR (3 zīmes aiz komata)

Cilvēkresursu veids	n gads	n+1 gads	n+2 gads	n+3 gads	n+4 gads	n+5 gads un turpmākie gadi
Ierēdņi un pagaidu darbinieki (XX 01 01)	n.p.					
Personāls, ko finansē atbilstīgi XX 01 02. pantam (palīgpersonāls, valsts norīkotie eksperti, līgumpersonāls u.c.) (norādīt budžeta pozīciju)	n.p.					
Kopā — cilvēkresursu izmaksas un saistītie izdevumi (NAV ietverti pamatsummā)	**n.p.**					

[26] Norādīt katrai izpildaģentūrai atbilstīgo tiesību akta finanšu pārskatu.

Aprēķins — ***ierēdņi un pagaidu darbinieki***
n.p.

Aprēķins — personāls, ko finansē atbilstīgi XX 01 02. pantam

n.p.

8.2.6. Citi administratīvie izdevumi, kas nav ietverti pamatsummā

miljonos EUR (3 zīmes aiz komata)

	n gads	n+1 gads	n+2 gads	n+3 gads	n+4 gads	n+5 gads un turpmākie gadi	KOPĀ
XX 01 02 11 01 – Komandējumi	n.p.						
XX 01 02 11 02 – Sanāksmes un konferences	n.p.						
XX 01 02 11 03 – Komitejas[27]	n.p.						
XX 01 02 11 04 – Pētījumi un konsultēšanās	n.p.						
XX 01 02 11 05 – Informācijas sistēmas	n.p.						
Citi pārvaldības izdevumi (kopā) (XX 01 02 11)	n.p.						
Citi administratīva rakstura izdevumi (precizēt, norādot budžeta pozīciju)	n.p.						
Kopā — administratīvie izdevumi, izņemot cilvēkresursu izmaksas un saistītos izdevumus (NAV ietverti pamatsummā)	n.p.						

Aprēķins — ***citi administratīvie izdevumi, kas nav ietverti pamatsummā***

[27] Precizēt komitejas veidu un grupu, pie kuras tā pieder.